

DE HUISZWALUW (*Delichon urbica*) IN DE KEMPEN IN 1991.

Willem Veenhuizen

Het achtste telseizoen zit er weer op. Het team zwaluwtellers bestond dit jaar uit zeventien personen te weten: Agnes van Amelsvoort (AAm), Steef van Baalen (SBa), Marco Bakermans (MBA), Wil Beeren (WBe), Pierre Boudewijns (PBo), Martin van den Broek (MBr), Piet van den Eijnde (PEi), Fred Geven (FGe), Piet van Happen (PHa), Broeder Joris, Pierre Maréchal (PMA), Yves Martens (YMa), Guus Nas (GNa), J. Peet (JPe), Gerrit Vink (GVi), Jan Wouters (JWo) en ondergetekende (WVe). Allen veel dank en gaarne tot het volgende seizoen.

AANTAL GETELDE HUISZWALUWNESTEN PER PLAATS VAN 1984 TOT EN MET 1991. Voor de afkortingen van de tellers zie in de tekst.

Plaats	Atlasblok	1984	'85	'86	'87	'88	'89	'90	'91	Teller(s)	Tendens
Aalst	51-55	0	--*)	--	--	--	--	--	1	JPe	
Acht	51-34	--	±6	8	11	11	16	9	12	PMA	+
Bergeyk	57-13,-23	--	8	6	--	6	7	6	3	WVe	--
Bladel	57-11	--	39	--	--	--	--	--	--		
Breugel	51-25	24	20	9	9	12	13	12	5	GNa	--
Budel	57-26,-36	--	--	--	--	31	31	22	20	WBe	0
Budel Dorplein	57-36	--	--	--	--	30	25	25	26	WBe	0
Budel Schoot	57-36	--	--	--	--	10	7	12	3	WBe	---
Casteren	51-51	27	--	--	--	±6	12	--	--		
Eindhoven	51-35,-44,-45	97	82	53	42	29	31	25	29	GNa, PMA, YMa, GVi, WVe	+
Geldrop	51-46	77	32	36	40	44	49	56	39	PHa	---
Hapert	51-52	33	13	14	13	21	17	17	11	MBA	--
Heeze	51-56	±1	8	15	18	21	13	10	4	PHa	--
Hoogaloon	51-52	37	33	--	--	--	--	--	--		
Leende	57-16	34	23	--	5	4	3	11	6	PHa	--
Luyksgestel	57-23	37	21	19	--	24	22	25	22	WVe	-
Maarheeze	57-27	--	--	--	--	(2)	45	51	42	PEi	--
Middelbeers	51-32	17	8	13	--	--	--	--	--		
Nuenen	51-36	73	43	38	21	19	--	--	16	WVe	-
Oostelbeers	51-32	18	30	30	--	--	--	--	--		
Reusel	56-18	68	46	--	--	44	49	49	28	JWo	---
Riethoven	57-13,-14	--	8	2	--	3	0	--	0	WVe	0
Schadewijk	57-13	--	--	0	--	--	--	--	--		
Soerendonk	57-26	--	--	--	--	34	39	27	26	PEi	0
Steensel	51-53	21	26	26	27	32	30	30	27	PBo, MBr	-
Veldhoven(dorp)	51-54	40	21	29	--	21	34	40	33	FGe, AAm	-
Veldhoven Look	51-43,-44	--	--	--	--	1	--	--	--		
Waalre	51-54	40	--	29	--	--	--	33	30	SBa	-
Weebosch	57-22	23	19	14	--	3	4	7	6	WVe	0
Westerhoven	57-14	12	10	18	--	22	25	26	22	WVe	-
Wintelre	51-43	--	--	--	--	0	--	--	--		
TOTAAL		679	496	359	173	430	472	499	411		

*) --: niet geteld

KOLONIES AAN BOERDERIJEN/HUIZEN IN HET BUITENGEBIED

	1984	'85	'86	'87	'88	'89	'90	'91	Teller
Eindhoven boerderij "De Keizer"	15	--	--	--	4	--	--	--	
Nuenen boerderij Collse Hoefstr.	--	7	9	--	2	--	0	0	WVe
Broekhovenseweg nabij Gr.Vlasroot	--	11	8	--	--	--	--	--	
Fabrieken KZM Budelco B. Dorplein	--	--	--	--	19	26	28	19	WBe
Achelse Kluis	58	39	±53	±63	±75	±83	±81	±56	Br.Joris

De zwaluwen waren in 1991 later terug dan normaal: eind april, begin mei. Gezien het redelijke broedseizoen van vorig jaar, waren we toch weer hoopvol gestemd en leek een succesvolle ontwikkeling van de populatie mogelijk. Doch het tegendeel werd een feit.

OPMERKINGEN EN BIJZONDERHEDEN PER STAD/DORP

Aalst: één nest gevonden.

Acht: populatie licht toegenomen, ondanks of dankzij de vele nieuwbouw.

Bergeyk: een opvallende afname na zes jaar!

Breugel: populatie sterk afgenomen, oorzaak nog niet te achterhalen.

Budel: populatie stabiel gebleven.

Budel Dorplein: populatie stabiel gebleven.

Budel Schoot: Sterke afname! De gehele populatie van Budel en omstreken is afgenomen. De populatie van Budel Schoot was de voorgaande jaren redelijk constant en is nu al bijna verdwenen.

Eindhoven: zou de populatie zich weer iets herstellen? Zie verder het aparte verslag in deze "Blauwe Klauwier".

Geldrop: sterke afname van de populatie. De vorig jaar nieuw ontdekte nestplaats aan de sloperij Horyon aan de Molenstraat omvatte nu maar 11 nesten, vorig jaar nog 19 nesten. De nestlokatie op 30 meter hoogte aan de kerk van Zesgehuchten is verder afgenomen met 2 nesten tot 13.

Hapert: populatie licht afgenomen.

Heeze: wederom een afname van de populatie; het wordt triest.

Leende: weer een afname, de laatste jaren sterke fluktuaties.

Luyksgestel: een lichte afname van de populatie; vanaf 1985 blijft de populatie opvallend constant.

Maarheeze: een lichte afname van de populatie.

Nuenen: De indruk bestaat dat de populatie van Nuenen geleidelijk aan steeds minder zal worden. De populatie is nogal verspreid gevestigd, in het zuidwestelijke deel van Nuenen (omgeving Weverstraat). In enkele potentiële "nestplaatsstraten" groeien de Acacia's (Robinia pseudo-acacia) tegen de gevels, waardoor het nestelen en het invliegen sterk wordt beperkt. Doch er is nog voldoende vervangende nestelgelegenheid aanwezig. De twee aanwezige kunstnesten waren niet bewoond.

Reusel: populatie sterk afgenomen: een afname van 21 nesten! Opvallend want vanaf 1985 was de populatie toch redelijk stabiel gebleven.

Riethoven: populatie is reeds verdwenen!

Soerendonk: populatie stabiel gebleven.

Steensel: populatie is licht afgenomen. Op 3 lokaties zijn 2 kunstnesten weggehangen, doch nog niet bewoond.

Veldhoven-dorp: lichte afname, na een fraaie toename in 1990.

Waalre: lichte afname. De twee kunstnesten waren dit jaar eveneens succesvol! Op twee lokaties hangen 2 respectievelijk 4 kunstnesten. Opvallend veel nesten met vers (nieuw) bouw materiaal (klei).

Weebosch: populatie stabiel gebleven.

Westerhoven: de populatie is licht afgenomen.

OPMERKINGEN EN BIJZONDERHEDEN BIJ NESTPLAATSEN IN HET BUITENGEBIED

Achelse Kluis: populatie sterk afgenomen. Er zijn op één lokatie zelfs 64 kunstnesten opgehangen, deze werden meteen bewoond. Ook de Boerenzwaluw nam sterk af van 27 nesten in 1990 naar 12 nesten! Misschien is dit het gevolg van het niet meer aanwezig zijn van de veestapel??

Fabriek KZM Budelco: afname. De populatie vertoont een opvallend sterke fluctuatie. Ze zit weer op het niveau waar we in 1988 mee begonnen.

RESUMEREND

Als we de kolom "Tendens" in de eerste tabel raadplegen, kunnen we constateren dat over bijna de gehele linie een afname van de plaatselijke populaties waarneembaar is.

In geheel Nederland is de populatie ten opzichte van 1990 met gemiddeld 13% afgenomen. Voor Midden- en Oost-Brabant bedraagt deze afname zelfs 20%! Alleen in het westelijke deel van Friesland en in Zuid-Limburg waren er meer Huiszwaluwen dan in 1990. (Leys en Jonkers, febr. 1992, IBN-DLO).

Het blijft interessant en noodzakelijk om de Huiszwaluwpopulatie in de regio te blijven volgen.

Tot het volgende zwaluwseizoen, zwaluwse

WILLEM